

*Фаргона туман Ахборот-кутубхона маркази
Ахборот-библиография бўлими*

Ойбек таваллудининг 116 йиллигига

ҚАЛБИ УММОН ШОИР

(тавсия рўйхати)



Мусо Тошмухаммад ўгли Ойбек (1905-1968)

Атоқли адиб, етук олим ва жамоат арбоби Ойбек (1905- 1968)

Ижоди ўзбек халқи маданияти ҳазинасига қўшилган бебаҳо бойликдир. Ойбекнинг қудратли прозаси, нафосатли шеърляти фақат ўзбек адабиёти тараққиёти равақига ҳам катта таъсир кўрсатди.

Ойбек 1905- йил 10-январда Тошкент шаҳрида туғилган. Эски усулдаги мактабда саводини чиқарди. Дастлаб “Намуна ” номли бошланғич совет мактабиди 1921- йилдан Алишер Навоий номидаги Тошкент Педагогика техникумиди ўқиди. Ойбек кўп жанрларда қалам тебратиши, юзлаб хилма- хил асарлар ёзиши мумкин. Лекин унинг бу жанрлар ичиди энг асосий, энг муҳим асарлари бўлади. Чунончи, А.С.Пушкин ёки М. Ю. Лермонтов шеър ҳам, насрий асарлар ҳам, драмалар ҳам ёзганлар, аммо улар энг аввало шоирдирлар, гениал рус шоирлари бўлиб тарихда мангу яшаб қолдилар. Ўз янги адабиётимиздан мисоллар келтирайлик. Фафур Ғулом билан Ҳамид Олимжон ҳам шеър ёзиши билан бир вақтда қисса, ҳикоя, очерклар, пьессалар яратдилар. Лекин бу икки буюк ижодкор ҳам шоир сифатида донг таратдилар, устоз шоирлар сифатида кўп миллатли совет адабиётимизда абадий ўрин эгалладилар.

Ойбек 1944 йилда “Навоий ” романини ёзиб тугатди. Романда XV асрнинг тарихий ҳодисалари оқимида улуг Ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоий сиймоси, унинг ҳарактеридаги инсонпарварлик ва халқчиллик фазилятлари ёритилди. Ойбекнинг асарлари кенг китобхонларнинг маънавий мулкига айланиб қолди.

Унинг “Навоий ” романи давлат мукофотиға, “Болалик” қиссаси эса Ҳамза номли Ўзбекистон Давлат мукофотиға сазовор бўлди. Ойбекнинг номи бутун иттифоқ ва чет эл китобхонларига яхши таниш.

Ёшлик бир гунчадир, йулдош-севги,

Юракда ёлқини сақланса мангу,

Вафо дерлар буни! Азизроқ не бор?

Қариллик ҳам оддий, ишқимиз мангу...

Ушбу тўплам ўзбек адабиётининг улкан намоёндаларидан бири устоз Ойбекнинг табиат, инсон, ғўзаллик мавзуларидаги энг машхур лирик, фалсафий шеърларидан тузилди. Тўпламни лутфан кўздан кечириб, қимматли маслаҳат ва мулоҳазалар билдирганликлари учун наشريёт муҳтарама Зарифа опа Саидносироваға миннадорчилик изхор этади.

Ойбек.

Созим: Лирика (Суз боши: Ҳ.Ғулом; Тузувчи: О. Матжонов.) –Т.: Адабиёт ва санъат наشريёти, 1980.

Мусо Тошмухаммад ўгли Ойбек ўтган асримизнинг улкан адибларидандир. Унинг “Алишер Навоий”, “Қутлуг қон”, “Қуёш қораймас”, “Олтин водийдан шабадалар” каби романлари “Болалик”, “Нур қидириб”, “Алишернинг болалиги” каби қиссалари, шеър ва достонлари-жами 19 томлик мукамал асарлари бизға мерос бўлиб қолди. “Болалик” қиссаси бир неча бор нашр этилган ва турли авлодларнинг кўнгил мулкидан юз йил муқаддам боболарнинг болалиги қандай кечганлигини билиб оладилар ва бугунги чин маънодаги хурлик мустақилликнинг қадриға етадилар.

Китоб асарлар тўпламининг 11-жилдидан олинди.

ОЙБЕК

Болалик: Қисса.-Т.: “Шарқ” 2014. -304 б

Ойбек.

“Навоий”: Роман.-Т.: “Шарқ” наشريёт-матбаа концернининг Бош тахририяти . 1195.-448 б.- (“XX аср ўзбек романи” туркуми).